

Onderzoek naar sfeerbeleving van de Groene Mal

Onthaasten in Apeldoornse natuur

Vrije tijd is kostbaar en aan recreatie worden hoge eisen gesteld. Daarom vraagt de gemeente Apeldoorn zich af hoe ze de groene ruimte in het project de Groene Mal het beste naar de wensen van haar inwoners kan inrichten. Ze schakelde Alterra in om onderzoek te doen naar de beleving van groen in dit gebied.

Apeldoorn wil haar groene karakter behouden en versterken.

'Recreatie is niet meer wat het geweest is', vertelt Alterra-onderzoeker ir. Elsbeth Gerritsen als ze uitlegt waarom een belevingsonderzoek in Apeldoorn nodig was. 'Een picknickplaats met een glijbaan is tegenwoordig onvoldoende om gezinnen op zondagmiddag te vermaken. Dynamiek is een belangrijk kenmerk van recreatie geworden en de vrijetijdsindustrie speelt hier graag op in. Die zou het liefst zien dat een recreant zijn zondag begint met een kanoavontuur, daarna een geitenkaasje maakt op een authentieke boerderij en de

dag afsluit met een wandeling onder leiding van een boswachter.' Drs. Martin Goossen vult aan: 'In de weinige vrije tijd die iedereen heeft, moet het liefst zo veel mogelijk tegelijk gebeuren. De moderne recreant weet wat er te koop is en eist kwaliteit van de groene ruimte. Twee fietsers die dezelfde route in een natuurgebied fietsen, doen ogenschijnlijk hetzelfde, namelijk fietsen, maar in hun beleving kan een wereld van verschil zitten. De een fietst om zijn sportieve grenzen te verleggen; de ander fietst om de natuur te verkennen.

Links de huidige situatie, rechts een toekomstscenario.

De gemeente Apeldoorn is zich ervan bewust dat groen belangrijk is voor recreatie en om plezierig te wonen. Bovendien wil Apeldoorn haar groene karakter behouden en versterken. Daarom is begin 2002 het project de Groene Mal in het leven geroepen. Dit project loopt vijftien jaar, waarbij in 27 verschillende gebieden groen behouden, versterkt en ontwikkeld moet worden. Het betreft een oppervlakte van 1000 hectare. De voorzieningen in deze groengebieden moeten zo goed mogelijk op de behoeften van toekomstige gebruikers worden afgestemd. Alterra is gevraagd de wensen van Apeldoorners te inventariseren. Landschapsarchitecten kunnen deze gegevens gebruiken bij de inrichtingsplannen voor het nieuwe groen.

Wensen verzameld

Elsbeth Gerritsen en Martin Goossen hebben via een digitale enquête de wensen verzameld. Ze richtten zich op drie gebieden die representatief zijn voor de hele Groene Mal: de Ugchelse Beek, de Wig Zuidbroek en de Weteringse Broek. In de enquête moesten de respondenten foto's van de huidige situatie en foto's van mogelijkheden beoordelen. Dit laatste had nogal wat voeten in de aarde. Uit een hele verzameling foto's knipten onze vormgevers onderdelen als bankjes, bomen, speeltoestellen en plakten die in foto's van de huidige situatie. Dit vereist nauwkeurigheid, omdat de toegevoegde onderdelen aan de inrichtingsplannen van de gemeente moesten voldoen, maar ook qua verhoudingen moesten overeenstemmen. Per gebied werden de foto's in vier categorieën ondergebracht, de zogenoemde belevings-sferen. De respondenten moesten hun mening geven over aantrekkelijkheid, activiteiten die ze zouden willen ondernemen, bekendheid en gebruik. De vier gebruikte belevings-sferen zijn amusement, natuur, informatie en sport (zie kader).

Respons op vier manieren

De onderzoekers hebben op vier manieren respondenten geworven. Via de website van de gemeente Apeldoorn, via een enquêtebureau dat met laptops op afspraak bij mensen langsging, via wijk- en dorpsraad-avonden en via een computer in de openbare ruimte van het gemeentehuis. Uit 664 bruikbare enquêtes blijkt dat 66 procent van de respondenten natuur als belevings-sfeer in de Groene Mal wil terugzien. Informatie en

sport zijn het minst aantrekkelijk. Amusement is vooral populair onder jongeren en lager opgeleiden. Voor alle belevings-sferen geldt dat de twee belangrijkste activiteiten fietsen en wandelen zijn. Van de respondenten beoordeelt tachtig procent zijn woonwijk als groen. Dit betekent dat de huidige situatie in de Wig Zuidbroek en Weteringse Broek reeds aantrekkelijk gevonden wordt, maar dat geldt niet voor de huidige situatie in Ugchelse Beek. Goossen over de resultaten: 'We hadden niet verwacht dat de belevings-sfeer "natuur" zo populair zou zijn. De term heeft iets magisch en iedereen wil er wel vertoeven. In een volgend onderzoek nemen we de naamgeving van de sferen nog eens onder de loep.' Gerritsen vult aan: 'We hopen dat we dit soort onderzoek in de toekomst kunnen voortzetten en uitbreiden. Op basis van gemanipuleerde foto's zouden we een virtueel landschap kunnen ontwerpen, zodat respondenten het kunnen "ondergaan". Zo kunnen we nog preciezer achterhalen wat recreanten willen, maar dat is toekomst-muziek.' ■

Meer informatie vindt u in 'Beoordeling van recreatieve belevings-sferen door inwoners van Apeldoorn' door E. Gerritsen en C.M. Goossen Alterra-rapport 891
Voor prijs en bestelwijze zie pagina 17 e.v.

Belevings-sferen

Amusement is vooral gericht op gezelligheid met familie of vrienden. Samen op stap en lekker in de zon op een terrasje zitten of luieren. Activiteiten worden veelal voor de recreant georganiseerd en zijn leuk. Pret met elkaar hebben is het belangrijkste. De bezoeker kan met de auto gemakkelijk overal komen.

Natuur biedt de bezoeker een groene omgeving. Het is heerlijk om de batterij in de natuur op te laden en van het groen te genieten. Zodra men het huis heeft verlaten, is de stress verdwenen: lekker uitwaaien en verstand op nul.

Informatie is er vooral op gericht de interessante variatie in de omgeving te laten zien. Dat kan door informatieborden met bijzonderheden over het gebied te plaatsen. Een andere mogelijkheid is met een gids het terrein te verkennen. Je bent er lekker uit en steekt er bovendien iets van op.

Sport verleidt actieve bezoekers tot fysieke inspanning. Het gebied bevat veel sportieve uitdagingen en verrassingen. Hiermee kan de bezoeker steeds zijn grenzen verleggen.